

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ
МИНИСТРЛІГІ

М.ӘУЕЗОВ АТЫНДАҒЫ ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН УНИВЕРСИТЕТІ

«Мәдениет және өнер» факультеті

«Өнер» кафедрасы

«Бекітемін»

М.Ауезов атындағы ОҚУ

Басқарма төрағасы – ректор м.у.а

К.Е. Нұрманбетов

« 2024ж.

В028 - «Хореография» білім беру бағдарламасы тобы бойынша
шығармашылық емтихан
БАҒДАРЛАМАСЫ

Шымкент 2024 ж.

В028 - «Хореография» білім беру бағдарламасы бойынша оқуға түсушілерге арналған шығармашылық емтихандардың бағдарламасы және емтихан талаптары орта және арнаулы орта оқу орындарының білім деңгейіне сәйкестендіріп, дайындық бағыты бойынша құрастырылған.

Бағдарлама «Өнер» кафедрасының мәжілісінде талқыланды.
хаттама № 9 «22» 04 2024ж.

Кафедра меңгерушісі: _____ Б Бимурзаев Е.Т.

Бағдарлама «Мәдениет және өнер» факультетінің әдістемелік комиссиясымен мақұлданған, хаттама № 9 «24» 04 2024 ж.

ТҮСІНДІРМЕ ЖАЗБА

Шығармашылық емтиханның **мақсаты** - шығармашылық бағдарлау мамандығын меңгеру үшін өтініш берушінің шығармашылығын және жеке тұлғаның ынталығын тексеру. В028 - Хореография білім беру бағдарламасы тобының -адамның белгілі табиғи және жинақталған деректер мен қабілеттерін талап ететін шығармашылық емтихан.

Шығармашылық емтихандардың **мақсаты** – үміткерлердің шығармашылық қабілеттерін және шығармашылық бағдарлау кәсібін игерудің жеке алғышарттарын тексеру.

Емтихандардың бағдарламасы мен міндеттері шығармашылық қабілеттері мен хореографиялық дайындықтың, көркемдік талғамдардың және музыкалық қабілеттердің барлығын толығымен түсіндіруге арналған.

Осы мамандыққа қабылдау үшін ағымдағы және соңғы жылдардағы мектептердің түлектері екі шығармашылық емтихан тапсырады.

Міндеттері: Өтініш беруші жеке тұлғаны барлық жағынан анықтау: моральдық, шығармашылық, кәсіби деңгейін, шығармашылық темпераменттілігін, қиялдың ұтқырлығын, байқаулығы мен көркемділігін, ұсынылған мән-жайларда әрекет қабілеттілігін анықтау.

Мазмұны

Кіріспе

Талапкер кәсіби қасиеттерге ие болуы керек, станок жанында және залдың ортасында би қимылдарын білуі керек. Классикалық, фольклорлық-сахналық, қазақ билерінің негізгі қозғалыстарын әдіснамалық жоспарында дұрыс және сауатты түрде көрсету, музыкалық шығармаға қозғалысты дұрыс теңестіру, музыкалық метро ырғағын анықтау. Емтихан тапсыру кезінде үміткер табиғи деректерді, сондай-ақ біліктілік деңгейін және кәсіби деңгейін, көркемдік келбетін көрсетуі керек.

I. Негізгі ережелер

Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығы.

Шығармашылық емтихандар арнайы немесе шығармашылық дайындықты талап ететін мамандықтарға жоғары оқу орындарына түсетін тұлғалар үшін жүргізіледі.

«Орындау шеберлігі» бірінші емтиханды тапсыру үшін келіп түскен тұлға консультациядан кейін емтиханда өзінің дайындығын көрсетеді.

№ 1 ЕМТИХАН: Орындау шеберлігі.

Халық биінің орындалу элементтері анық көрінетін аймақтық сипатта болуы тиіс, орындаудың ерекшеліктерін мәнерлеп көрсету. Ұсынылған барлық би қозғалыстарын, талаптары дұрыс және құзыретті орындау негізінде техникалық күрделі қозғалыстармен біріктірілуі мүмкін. Залдың ортасында жаттығулар (жекелеген қозғалыстар мен би комбинациясы): орындау техникасы, музыкалық, стиль, тәсіл және орындау дағдылары.

Қазақ биін орындауда қолдардың негізгі позицияларын дұрыс көрсету. Қазақтың биінде негізгі қозғалыстарды орындау. Қозғалыстың орындау әдістерін көрсету. Жүрістер мен секіртпелер, дененің икемділігін көрсету.

№2 ЕМТИХАН «Балетмейстер өнері бойынша тәжірибелік жұмыс. Коллоквиум»

«Балетмейстер өнері бойынша тәжірибелік жұмыс» бойынша емтихан тапсыру үшін үміткерлер, өз еркімен хореографияның келесі салаларында өз композицияларын ұсынады: классикалық би, ұлттық, қазақ, заманауи, спорттық-бал билері.

Би жеке жоба түрінде орындалады.

Коллоквиум: хореографиялық өнер және білім, музыка, театр, әдебиет тарихы бойынша білімі.)

II. Емтихан талаптары

Талапкер емтихан кезінде өзінің, би техникасын және шеберлік түрлерін көрсетуі тиіс. Шығармашылық емтихандар екі кезеңнен тұрады:

1. **Орындау шеберлігі.**

2. **Коллоквиум, балетмейстер өнері бойынша тәжірибелік жұмыс.**

Бірінші емтихан: Орындау шеберлігі

1. Би қозғалысы және айналма комбинация зал ортасында орындалады.

2. Ер балалар тобына және әйелдер тобына арналған би қозғалыстарын (акробатикалық трюктер) орындау.

Орыс биі материалындағы би элементтері мен қозғалыстар.

1. Қолдардың орналасуы.

2. Жүрістер. Қарапайым қадам, ауыспалы аяқпен.

3. «Припадание»

4. Кілттің орындалуы қарапайым, күрделі, 360° бұрылыс.

5. «Маталочка» бір орнында, жылжу арқылы орындау.

6. «веревочка» қарапайым, қосарлы, синхрондалған, асықпай.

7. «Маталочки» орнында, алға жылжуымен.

8. Дробь: аяқтың секірісі және аяқты екі аяқталуы бар «үш аяғындағы» бір бөлікке бөлінеді.

9. «Гармошка».

Қазақ биінің негізгі қимылдарын орындау. Биідегі «Түйе жүріс», «құстандай». Ерлердің қазақ билерінің негізгі қозғалысы. «Тепен көк» Атшабыстың түрлері. Атшабыс. Қозғалысты нақты орындау техникасын жасау.

Қыздар биінің негізгі қимылдары: «Шынтақ толқыны». Қозғалысты жұмсақ орындау әдісін жасау. «Құс қанаты». «Жыланша», «домбыра шерту». Би комбинациялары мен этюдтарын орындау.

Екінші емтихан: Коллоквиум, балетмейстер өнері бойынша тәжірибелік жұмыс

Талапкер өзінің шығармасында шығармашылық қиялы, бейнелі ойлауы және музыкалық орындауы есептелінеді. Либретто хореографиялық шығарманың ой желісіне сәйкес келуі тиіс. Суырып салуда музыкалық көруі және оның хореографиялық пластикаға айналуы бағаланылады.

Коллоквиум: Үміткер өзінің интеллектуалдық деңгейін көрсетуі керек: мәдени дүниетанымын, эрудициясын, сауатты сөйлеу өнерін. Әлемдік мәдениет, өнер, театр және әдебиет тарихы бойынша, хореографиялық өнер саласындағы: би түрлері мен олардың сипаттамалары бойынша білімі болуы қажет. Ұғымдарды анықтай білу: халықтық, классикалық, тарихи тұрмыстық, заманауи, бал билері. Көрнекті хореографтар мен оқытушылардың шығармасын білу.

Коллоквиум сұрақтарының тізімі:

1. Хореограф мамандығы және оның маңызы.

2. Р.И. Чайковский балеті.

3. Кеңес дәуірінің хореографтары.

4. Қазақстанның хореографиялық өнерінің көрнекті орындаушылары.

5. Қазақстанның көрнекті хореографтары.

6. Дәурен Абиловтың шығармашылығы.
7. Заурбек Райбаевтың балеті.
8. Шара Жиенкулованың шығармашылығы.
9. Булат Аюхановтың шығармашылығы.
10. Балетмейстер Минтай Тлеубаевтың шығармашылығы.
11. Қазақстан хореографтарының балетіндегі ұлттық тақырып.
12. Қазақстанның кәсіби балет труппалары.

III. Емтиханның негізгі мазмұны

Талапкер кәсіби қасиеттерге ие болуы керек, станок жанында және залдың ортасында би қимылдарын білуі керек. Классикалық, фольклорлық-сахналық, қазақ билерінің негізгі қозғалыстарын, қозғалыстың әдіснамалық жоспарында дұрыс және сауатты түрде көрсету, музыкалық материалдардың қозғалысын ұйымдастыру, музыкалық метро ырғағын анықтау. Емтиханға түсу кезінде үміткер табиғи деректерді, сондай-ақ біліктілік деңгейін және кәсіби деңгейін, көркемдік нәрін көрсетуі керек. Хореографиялық өнер негіздерін білуі қажет. Эрудиция, ой-өрісі, жалпы зияткерлік деңгейі және хореографиялық дайындықтың кәсіби практикалық біліктілігі мен дағдылары бағаланады. Классикалық, фольклорлық және қазақ билерінің қозғалысын әдістемелік орындау.

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАНДАРДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ БОЙЫНША БАҒАЛАУ КРИТЕРИЙЛЕРІ

№ 1 ЕМТИХАН

Жоғары деңгей 30-50- балл «өте жақсы»

Бұл ұйғарымдар талапкер материалды толығымен бағдарламалық қамтамасыздандыруды көрсеткен жағдайда және қателіктерге, дәлсіздіктерге жол бермеген жағдайда белгіленеді. Әдістемелік халық биінің қозғалысын адал орындап отырады.

1. Халық биінің қимылдары мен комбинацияларын жоғары деңгейде орындау (10-15).
2. Хореография қимылдарын негізгі әдістеме меңгеруі жоғары деңгейде орындау (10-17).
3. Бидің мінездемесін және мәнерін жоғары дәрежеде орындау (10-18).

Жеткілікті деңгей 16- 29-балл «жақсы»

Бұл ұпайлар бағдарлама материалын кемінде 75% игерген және сонымен бірге қателіктер жібермеуге, дұрыс емес қателіктерге немесе іргелі қателерге жол берген жағдайда, оқытушы көмегімен бағдарламалық материалдарды жүйелеуге қол жеткізген жағдайда белгіленеді.

1. Биі қимылдарын орындаудағы әдістеме қателіктері (5-9).
2. Комбинация құру кезеңінде қате жіберілді (5-10).
3. Бидің мінездемесін және мәнерін орташа дәрежеде орындау (6-10).

Орташа деңгей 5-15- балл «қанағаттанарлық»

Бұл ұпайлар, егер талапкер бағдарламалық материалдарды кем дегенде 50% игерген болса, беріледі.

1. Биінің қимылдары мен комбинацияларын қанағаттанарлық деңгейде орындау (2-5).
2. Техниканы қанағаттанарлық деңгейде орындау (2-5).
3. Бидің мінездемесін және мәнерін қанағаттанарлық дәрежеде орындау (1-5).

Төменгі деңгей 0-4- балл «қанағаттанарлықсыз»

Бұл ұйғарымдар, егер бағдарлама ұсынған негізгі материалды білудегі кемшіліктерді тапса, бағдарламаның жартысынан көбін игермеген болса және қойылымда іргелі қателіктер жіберген жағдайда белгіленеді.

1. Халық биінің қимылдары мен комбинацияларын қанағаттанарлықсыз деңгейде орындау (0-1).
2. Халық биінің қимылдары мен комбинацияларын қанағаттанарлықсыз деңгейде орындау (0-1).
3. Техниканы қанағаттанарлықсыз орындау (0-2).

№2 ЕМТИХАН

Жоғары деңгей 30-50- балл «өте жақсы»

Бұл ұйғарымдар талапкер материалды толығымен бағдарламалық қамтамасыздандыруды көрсеткен жағдайда және қателіктерге, дәлсіздіктерге жол бермеген жағдайда белгіленеді. Әдістемелік халық биінің қозғалысын адал орындап отырады.

1. Халық биінің қимылдары мен комбинацияларын жоғары деңгейде орындау (10-15).
2. Хореография қимылдарын негізгі әдістеме меңгеруі жоғары деңгейде орындау (10-17).
3. Бидің мінездемесін және мәнерін жоғары дәрежеде орындау (10-18).

Жеткілікті деңгей 16- 29-балл «жақсы»

Бұл ұпайлар бағдарлама материалын кемінде 75% игерген және сонымен бірге қателіктер жібермеуге, дұрыс емес қателіктерге немесе іргелі қателерге жол берген жағдайда, оқытушы көмегімен бағдарламалық материалдарды жүйелеуге қол жеткізген жағдайда белгіленеді.

1. Биі қимылдарын орындаудағы әдістеме қателіктері (5-9).
2. Комбинация құру кезеңінде қате жіберілді (5-10).
3. Бидің мінездемесін және мәнерін орташа дәрежеде орындау (6-10).

Орташа деңгей 5-15- балл «қанағаттанарлық»

Бұл ұпайлар, егер талапкер бағдарламалық материалдарды кем дегенде 50% игерген болса, беріледі.

1. Биінің қимылдары мен комбинацияларын қанағаттанарлық деңгейде орындау (1-5).
2. Техниканы қанағаттанарлық деңгейде орындау (2-5).
3. Бидің мінездемесін және мәнерін қанағаттанарлық дәрежеде орындау (2-5).

Төменгі деңгей 0-4- балл «қанағаттанарлықсыз»

Бұл ұйғарымдар, егер бағдарлама ұсынған негізгі материалды білудегі кемшіліктерді тапса, бағдарламаның жартысынан көбін игермеген болса және қойылымда іргелі қателіктер жіберген жағдайда белгіленеді.

1. Халық биінің қимылдары мен комбинацияларын қанағаттанарлықсыз деңгейде орындау (0-1).
2. Халық биінің қимылдары мен комбинацияларын қанағаттанарлықсыз деңгейде орындау (0-1).
3. Техниканы қанағаттанарлықсыз орындау (0-2).

«Орындау шеберлігі» түрі бойынша B028 - «Хореография» (қысқартылған, жеделдетілген оқу түрі)

Жоғары деңгей 15-20- балл «өте жақсы»

Бұл ұйғарымдар талапкер материалды толығымен бағдарламалық қамтамасыздандыруды көрсеткен жағдайда және қателіктерге, дәлсіздіктерге жол бермеген жағдайда белгіленеді. Халық биінің қозғалыстарын әдістемелік нұсқаға сай орындағаны үшін.

1. Халық биінің қимылдары мен комбинацияларын жоғары деңгейде орындау (5-8).
2. Хореография қимылдарын негізгі әдістеме меңгеруі жоғары деңгейде орындау (5-7).
3. Спорттық бал бидің мінездемесін және мәнерін жоғары дәрежеде орындау (5-5).

Жеткілікті деңгей 10-14- балл «жақсы»

Бұл ұпайлар бағдарлама материалын кемінде 75% игерген және сонымен бірге қателіктер жібермеуге, дұрыс емес қателіктерге немесе іргелі қателерге жол берген жағдайда, оқытушы көмегімен бағдарламалық материалдарды жүйелеуге қол жеткізген жағдайда белгіленеді.

1. Халық және қазақ биінің қимылдары мен комбинацияларын жақсы деңгейде орындау (4-6).
2. Биі қимылдарын орындаудағы әдістеме қателіктері (3-4).
3. Зал ортасындағы спорттық бал биің жақсы орындау (3-4).

Орташа деңгей 5-9-балл «қанағаттанарлық»

Бұл ұпайлар, егер талапкер бағдарламалық материалдарды кем дегенде 50% игерген болса, беріледі.

1. Халық биінің қимылдары мен комбинацияларын қанағаттанарлық деңгейде орындау (2-3).
2. Қазақ биінің қимылдары мен комбинацияларын қанағаттанарлық деңгейде орындау (2-3).
3. Спорттық бал биінде техниканы қанағаттанарлық деңгейде орындау (1-3).

Төмен деңгей -0-4 балл «қанағаттанарлықсыз»

Бұл ұйғарымдар, егер бағдарлама ұсынған негізгі материалды білудегі кемшіліктерді тапса, бағдарламаның жартысынан көбін игермеген болса және қойылымда іргелі қателіктер жіберген жағдайда белгіленеді.

1. Халық биінің қимылдары мен комбинацияларын қанағаттанарлықсыз деңгейде орындау (0-2).
2. Спорттық биінің қимылдары мен комбинацияларын қанағаттанарлықсыз деңгейде орындау (0-1).
3. Техниканы қанағаттанарлықсыз орындау (0-1).

Әдебиеттер

Негізгі:

1. Гусев Г.П. «Методика преподавания народного танца». Упражнения у станка./ Гуманитарный издат. Центр ВЛАДОС 10000. М.: 2020. - 202с.
2. Танцевальная культура народов Казахстана/ Учебное пособие/ ЮКГУ. Шымкент, 2016. - 244с.
3. Абусева А.З., Тлеубаева Б.С. «Теория и методика преподавания народно-сценического танца I». /Учебное пособие.- Шымкент: ЮКГУ, 2021. - 119с.
4. Кульбекова А.К., Ізім"Теория и методика преподавания казахского танца" Учебник/ -Алстана: Издат.TengriLtd, 2021. - 200с.
5. Страницы казахского балета./ "Елорда" Астана. 2019. - 208с.

Қосымша:

1. Ткаченко Т. «Народно-сценический танец». / Искусство М.: 2018. - 236с.
2. Д. Абиров "История казахского танца"., А. "Санат"2019
3. Крупская Н.К. Бальный танец./ Методич. разработки. Л. 2021. - 204с.